

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.009.02.2019

**Pan
Cezary Przybylski
Marszałek Województwa Dolnośląskiego
Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
ul. Wybrzeże Juliusza Słowackiego 12-14
50-411 Wrocław**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.156.2019
Komisji Rozstrzygającej z dnia 12 września 2019 r.

P/19/023 – „Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego ¹ , ul. Wybrzeże Juliusza Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Cezary Przybylski, Marszałek Województwa Dolnośląskiego ² od dnia 13 lutego 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Działania na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.2. Współpraca przy realizacji działań i celów ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych wcześniej, jeżeli miały wpływ na ocenę badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Marcin Kaliński, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWR/98/2019 z dnia 30 maja 2019 r.2. Dawid Matschay, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/99/2019 z dnia 30 maja 2019 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: „UMWD” lub „Samorząd Województwa Dolnośląskiego”.

² Dalej: „Marszałek”.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489. Dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Samorząd Województwa Dolnośląskiego podejmował działania na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego, bez wyróżniania zabytków jako odrębnej kategorii stanowiącej dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych⁵. Niemniej jednak dopiero w dniu 28 czerwca 2016 r. przyjęto wojewódzki program opieki nad zabytkami, o którym mowa w art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*⁶, tj. kluczowy instrument kształtowania planowej i długookresowej polityki w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami w województwie dolnośląskim, pomimo że poprzedni program obowiązywał do dnia 26 października 2010 r. Uchwała w sprawie przyjęcia ww. programu weszła w życie z dniem podjęcia. Dodatkowo wykorzystywane w UMWD narzędzie do oceny poziomu realizacji działań wyznaczonych w programie opieki nad zabytkami, zostało opracowane nierzetelnie, ponieważ nie określało ilościowych wskaźników realizacji działań, w tym ich wartości docelowych, co utrudniało, a wręcz uniemożliwiało ocenę postępów, efektów i skuteczności planowanych przedsięwzięć oraz ocenę ryzyka nieosiągnięcia planowanych działań.

W badanym przez NIK okresie, działania Samorządu Województwa Dolnośląskiego dotyczące materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych, polegały głównie na dofinansowaniu prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach. Na ten cel wydatkowano ogółem 19 557,8 tys. zł, a środki te wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość dotyczyła uwzględnienia złożonego po terminie wniosku beneficjenta o przyznanie dotacji.

UMWD współpracował z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków we Wrocławiu⁷, oddziałem terenowym Narodowego Instytutu Dziedzictwa we Wrocławiu oraz innymi podmiotami przy realizacji działań i celów ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Zabytek mniejszości narodowej to zabytek wytworzony na terytorium Polski przez mniejszości narodowe, zamieszkujące teren przedwojennej Rzeczypospolitej lub wytworzone przez narodowości zamieszkujące dawne niemieckie tereny w północnej i zachodniej części obecnej Polski (tzw. Ziemie Odzyskane) przed 1945 r., tj. przed wcieleniem tych ziem do terytorium państwa polskiego. Definicję legalną mniejszości narodowej zawiera art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. *o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym* (Dz. U. z 2017 r. poz. 823), zgodnie z którą za mniejszości narodowe w Polsce uznaje się następujące mniejszości: 1) białoruską, 2) czeską, 3) litewską, 4) niemiecką, 5) ormiańską, 6) rosyjską, 7) słowacką, 8) ukraińską, 9) żydowską.

⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 2067, ze zm. Dalej: „ustawa o ochronie zabytków”.

⁷ Dalej: „DWKZ”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Samorząd Województwa Dolnośląskiego nie posiadał wiedzy, które z obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego stanowią dziedzictwo mniejszości narodowych.

Sekretarz Województwa⁹ wyjaśnił m.in., że wszystkie zabytki podlegające ustawowej ochronie traktowane są równorzędnie, bez względu na to, przez kogo zostały wytworzone. Wskazał, że nie zastosowano kryterium związanego z narodowością, jako wartościującego i wyróżniającego zabytki spośród innych, ze względu na specyfikę Dolnego Śląska, gdyż po 1945 r. nastąpiła prawie całkowita wymiana ludności, co spowodowało przerwanie ciągłości rozwoju kulturowego. Podkreślił, że zabytki, które po II wojnie światowej znalazły się w granicach Polski stanowią dziedzictwo narodowe.

Samorząd Województwa Dolnośląskiego nie konsultował potrzeb i celów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych w związku z opracowywaniem wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami.

Sekretarz Województwa wskazał, że podczas tworzenia ww. programu analizowana była klasa zabytków, wartość historyczna, artystyczna i naukowa. Podkreślił również, że zabytki kultury materialnej wytworzone do 1945 r., będące spuścizną niemiecką, objęte są ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków.

(akta kontroli str. 3, 10, 1310-1311, 1590-1591)

Według danych zawartych w wojewódzkiej ewidencji zabytków prowadzonej przez DWKZ, na dzień 31 grudnia 2016 r., 31 grudnia 2017 r., 31 grudnia 2018 r. i 30 kwietnia 2019 r. wpisanych było odpowiednio: 15 391, 15 391, 15 541 i 15 542 zabytków nieruchomości, w tym 34 należące do mniejszości żydowskiej oraz 65 025, 66 000, 67 053 i 67 372 zabytków ruchomych, w tym 700 w latach 2016-2017 i 702 w latach 2018-2019 należących do mniejszości żydowskiej.

DWKZ poinformowała, że ocena zabytków pod kątem ich znaczenia dla dziedzictwa poszczególnych narodów zamieszkujących region nie była prowadzona, za wyjątkiem mniejszości żydowskiej¹⁰. Znaczna część zabytków posiada wartość kulturową dla wielu narodów. W związku z częstą zmianą granic, wpływów, mecenasów i trendów artystycznych, dolnośląskie zabytki były w znaczącej większości przebudowywane i rozbudowywane, są więc nawarstwione i złożone pod każdym względem, także ich znaczenia dla dziedzictwa kulturowego zamieszkujących region narodów. Zabytki o złożonej strukturze i stylistyce, to co najmniej 60-70% obiektów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

(akta kontroli str. 1280-1295)

1.2. Samorząd Województwa Dolnośląskiego nie przeprowadzał diagnozy w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, że w odniesieniu do samorządu województwa nie istnieje ustawowy obowiązek prowadzenia ewidencji zabytków w oparciu o którą mogą być dokonywane oceny, opisy, czy analizy. W ocenie wyjaśniającego – z ww. powodu w zasadach udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Z upoważnienia Marszałka.

¹⁰ Stanowili oni mniejszość na każdym z obszarów obecnego województwa dolnośląskiego i w każdym czasie, niezależnie od istniejącej przynależności państwowej.

lub roboty budowlane przy zabytkach nie określano kryterium dotyczącego ochrony dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych, tym samym nie szacowano takich potrzeb.

W przypadku Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020¹¹ przeprowadzona została ogólna diagnoza dotycząca wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów i sektorów objętych tym programem. Za największe wyzwanie uznano poprawę złego stanu obiektów zabytkowych, których przeważająca większość stanowi niemieckie dziedzictwo kulturowe. W tym zakresie – w ocenie Sekretarza Województwa – nie było obowiązku, ani potrzeby, aby diagnoza dotyczyła zabytków związanych z mniejszościami narodowymi. Dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych nie było przewidziane jako osobny typ wsparcia, istniała jednak możliwość dofinansowania również takich projektów. Według kryteriów w działaniu 4.3. „Dziedzictwo kulturowe”¹², preferowane były projekty zapewniające długotrwałe i mierzalne efekty społeczno-ekonomiczne, takie które zostały udostępnione oraz takie, w których poszerzona została oferta kulturalna lub historyczna.

(akta kontroli str. 3-4, 10, 1311, 1592)

W „Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020”¹³, w ramach makrosfery „Turystyka”, wskazano na priorytet 4.1.2. związany z udostępnianiem obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

(akta kontroli str. 161-162)

„Program opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego”¹⁴, o którym mowa w art. 87 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków, został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 czerwca 2016 r.¹⁵ i ogłoszony w dniu 22 lipca 2016 r.¹⁶. Program ten uzyskał pozytywną opinię DWKZ¹⁷, o której mowa w art. 87 ust. 3 ww. ustawy. PONZ został opracowany przez Instytut Rozwoju Terytorialnego¹⁸ na podstawie stosownej uchwały Zarządu Województwa Dolnośląskiego¹⁹.

Wcześniej obowiązywał „Program opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego 2007-2011” przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 października 2006 r.²⁰ i ogłoszony w dniu 4 grudnia 2006 r.²¹.

W obowiązującym PONZ brak było postanowień dotyczących zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych, w związku z tym nie diagnozowano problemów w tym obszarze.

(akta kontroli str. 10, 1312-1313, 1332, 1407-1451, 1594, 1723-1792)

¹¹ Dalej: „RPO WD”.

¹² Wsparciem objęto zabytki nieruchome i ruchome, wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków. W wyniku negocjacji z Komisją Europejską na działanie to ustalono kwotę 32 000 000 EUR. W trakcie tych negocjacji nie poruszano kwestii zabytków stanowiących dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych.

¹³ Uchwała nr XLVIII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2005 r. w sprawie przyjęcia Strategii Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.

¹⁴ Dalej: „PONZ”. Na lata 2016-2020.

¹⁵ Uchwała nr XXIII/687/16 w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego”, ze zm. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.

¹⁶ Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 3706.

¹⁷ Pismo z dnia 9 maja 2016 r.

¹⁸ Samorządowa jednostka organizacyjna Województwa Dolnośląskiego zajmująca się realizacją zadań województwa z zakresu polityki rozwoju oraz planowania przestrzennego. Dalej: „IRT”.

¹⁹ Uchwała nr 532/VI/2015 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie powierzenia Instytutowi Rozwoju Terytorialnego opracowania „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego na lata 2015-2018”.

²⁰ Uchwała nr LX/912/2006 w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego.

²¹ Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 253, poz. 3769, ze zm.

1.3. Zarząd Województwa Dolnośląskiego nie sporządził i nie przedstawił sejmikowi województwa sprawozdania z realizacji PONZ, o którym mowa w art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków.

(akta kontroli str. 4, 10, 1332)

1.4. W UMWD nie przygotowywano sformalizowanych analiz dotyczących bieżącej realizacji PONZ, gdyż jak wskazał Dyrektor Departamentu Rozwoju Społecznego i Rynku Pracy, sprawozdanie za lata 2016-2018 nie zostało ukończony.

Marszałek wyjaśnił, że stan realizacji PONZ analizowany był na bieżąco pod kątem wdrażania zapisów programu, czyli określonych celów i zadań wskazanych do wykonania w ramach komórek organizacyjnych, zgodnie z kompetencjami. W celu oceny poziomu realizacji wyznaczonych działań została opracowana tabela wdrażania PONZ, w której określono cele, priorytety, działania i wskaźniki. Zgodnie z § 5 uchwały Zarządu Województwa Dolnośląskiego²² z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie powierzenia Instytutowi Rozwoju Terytorialnego opracowania „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego na lata 2015-2018”, prace ciągle związane z monitorowaniem, przygotowaniem sprawozdań z realizacji programu oraz raportu ewaluacyjnego włącza się do zadań stałych IRT.

W ww. bieżących analizach nie posługiwano się kryterium związanym z materialnym dziedzictwem kulturowym mniejszości narodowych.

NIK zwraca uwagę, że powierzenie IRT zadań stałych związanych z monitorowaniem, przygotowaniem sprawozdań z realizacji PONZ oraz raportu ewaluacyjnego jest działaniem nieefektywnym, bowiem zgodnie z § 25 ust. 2 pkt 12 lit. b *Regulaminu organizacyjnego UMWD*²³, do zadań Departamentu Rozwoju Społecznego i Rynku Pracy należy realizacja zadań wynikających z ustawy o ochronie zabytków.

(akta kontroli str. 4, 11, 1313, 1315-1320, 1336, 1342-1406, 1594)

1.5. W związku z tym, że w okresie objętym kontrolą obowiązywał PONZ, przyjęty w dniu 28 czerwca 2016 r., nie dokonywano całościowej oceny tego programu. Zostanie ona sporządzona – jak wskazał Sekretarz Województwa – po upływie jego obowiązywania.

(akta kontroli str. 4, 1333, 1337)

1.6. W badanych latach promocji i ochronie materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych służyła przede wszystkim: [1] realizacja prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach dotowanych przez Województwo Dolnośląskie, [2] prowadzenie projektów dofinansowanych ze środków europejskich w ramach RPO WD, [3] realizacja zadań przez muzea Województwa Dolnośląskiego, polegająca na renowacji zabytków ruchomych.

Na terenie województwa dolnośląskiego nie funkcjonował szlak kulturowy służący w sposób bezpośredni lub pośredni promocji i ochronie dziedzictwa mniejszości narodowych.

(akta kontroli str. 5, 1592-1593)

1.7. Zabytki ruchome stanowiące dziedzictwo mniejszości narodowych znajdowały się w 5 muzeach należących do Samorządu Województwa Dolnośląskiego. Na podstawie informacji uzyskanych od tych podmiotów ustalono, że w:

- Muzeum Narodowym we Wrocławiu, pod opieką w latach 2016-2019 znajdowało się 80% zabytków powstałych przed 1945 r. Były to muzealia związane

²² Nr 532/V/15.

²³ Załącznik do uchwały nr 1/VI/18 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 23 listopada 2018 r. w sprawie uchwalenia *Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego*, ze zm.

z narodowością niemiecką, żydowską, czeską i austriacką (nie wskazano liczby posiadanych zabytków z podziałem na narodowości oraz środków przeznaczonych na renowację). Od 2016 r. zaprezentowano 3 ekspozycje poświęcone historii, kulturze i religii mniejszości etnicznych i narodowych zamieszkujących na Dolnym Śląsku, tj.: Żydom, Romom i Ukraińcom;

- Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu, muzealia mniejszości narodowych nie stanowiły odrębnych kolekcji, natomiast posiadano w kontrolowanym okresie przedmioty proveniencji śląskiej odziedziczone wskutek przejęcia zbiorów niemieckiej poczty i telekomunikacji (nie wskazano liczby posiadanych tego typu zabytków);
- Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze, w latach 2016-2019 posiadało 1 311 zabytków ruchomych, z czego ok. 75% mogły stanowić zabytki dziedzictwa mniejszości narodowych, głównie niemieckojęzycznych. Udostępniane obiekty nie stanowiły osobnych kolekcji, lecz uzupełniały już istniejące 4 wystawy stałe oraz 5 wystaw czasowych prezentowanych w latach 2016-2019. Muzeum przeznacza co roku na renowację zabytków kwotę ok. 20,0 tys. zł, bez rozróżnienia na „proveniencję narodowościową zabytków”;
- Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju, w latach 2016-2019 posiadało zabytki wytworzone przez ludność narodowości niemieckiej, zamieszkującej obszary ziem zachodnich i północnych, wytworzone przed 1945 r. (nie wyszczególniono liczby tego typu zabytków). Wśród muzealiów znajdowały się m.in. wzorniki papieru, arkusze ze znakami wodnymi, czy formy czerpalne z młyna papierniczego. Powyższe obiekty nie stanowiły odrębnych kolekcji muzealnych, były prezentowane od wielu lat na ekspozycji stałej. Na renowację w kontrolowanym okresie przeznaczono 5,7 tys. zł;
- Muzeum Sportu i Turystyki w Karpaczu, posiadało zabytki wytworzone przez ludność narodowości niemieckiej przed 1945 r., w postaci muzealiów (259 szt.), archiwaliów (890 szt.) oraz grafik (247 szt.). Zabytki nie stanowiły osobnej kolekcji, były prezentowane na stałych wystawach. Na renowację w kontrolowanym okresie przeznaczono 7,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 5, 11, 141-145, 1277-1279, 1296-1300, 1321-1331)

1.8. Samorząd Województwa Dolnośląskiego nie realizował zadań własnych w stosunku do zabytków stanowiących dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych, gdyż nie posiadał tytułu prawnego, o którym mowa w art. 71 ustawy o ochronie zabytków.

Wydatki ogółem na ochronę zabytków poniesione przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego w 2016 r. wyniosły: 4 960,6 tys. zł (tj. 0,5% wydatków ogółem – 1 083 042 806 zł), w 2017 r. – 5 232,4 tys. zł (tj. 0,5% wydatków ogółem – 1 120 229 837 zł), w 2018 r. – 4 855,0 tys. zł (tj. 0,4% wydatków ogółem – 1 150 624 053 zł), a w 2019 r. – 5 148,5 tys. zł²⁴ (tj. 0,4% wydatków ogółem – 1 288 166 196 zł).

Samorząd Województwa Dolnośląskiego w latach 2016-2019 (czerwiec) nie otrzymywał środków na odbudowę, utrzymanie i zabezpieczenie zabytków mniejszości narodowych. W badanym przez NIK okresie nie występował także z wnioskami o dofinansowanie zadań związanych z opieką nad zabytkami.

(akta kontroli str. 5-6, 11, 1333, 1589)

1.9. W latach 2016-2019 Województwo Dolnośląskie udzieliło dotacji²⁵ na podstawie art. 81 ustawy o ochronie zabytków, na dofinansowanie prac konserwatorskich,

²⁴ Plan według stanu na dzień 19 czerwca 2019 r.

²⁵ Na podstawie uchwały nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane

restauratorskich lub robót budowlanych przy wpisanych do rejestru zabytkach, w kwotach kolejno: 4 960,0 tys. zł²⁶, 4 935,0 tys. zł²⁷, 4 764,7 tys. zł²⁸ i 5 000,0 tys. zł²⁹. Beneficjenci dotacji zwrócili w tych latach odpowiednio: 10,3 tys. zł, 50,1 tys. zł, 14,0 tys. zł i 27,4 tys. zł.

UMWD nie wskazał, które dotacje związane były z dziedzictwem kulturowym mniejszości narodowych. Analiza wykazu udzielonych dotacji wykazała, że zdecydowana większość dotacji dotyczyła obiektów sakralnych, bowiem w 2016 r. udzielono 133 takich dotacji (86,9%), w 2017 r. – 120 dotacji (83,9%), w 2018 r. – 122 dotacje (80,8%) i w 2019 r. – 122 dotacje (84,1%). Jedna dotacja udzielona w 2016 r. dotyczyła konserwacji i remontu dachu synagogi w Dzierżoniowie (mniejszość żydowska). Z powyższego wynika, że ok. 80% udzielonych dotacji wiązała się z dziedzictwem kulturowym mniejszości narodowych (wielokulturowe lub mniejszość niemiecka).

(akta kontroli str. 6-7, 11-12, 15-25, 163-373, 1334, 1338)

1.10. W latach 2016-2019 (I półrocze) w ramach RPO WD zrealizowano jeden projekt związany z dziedzictwem mniejszości narodowych³⁰ w ramach działania 4.3. – „Dziedzictwo kulturowe”. W ramach tego działania i naboru wybrano 7 projektów do dofinansowania w wysokości 13 845,4 tys. zł³¹, w tym projekt dotyczący rewaloryzacji zespołu zabytkowych pomieszczeń Synagogi pod Białym Bocianem we Wrocławiu, stanowiący dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych. Wartość tego projektu ogółem wyniosła 3 913,8 tys. zł, natomiast wartość dofinansowania EFRR – 2 914,7 tys. zł. Projekt ten został zakończony w dniu 24 grudnia 2018 r.

(akta kontroli str. 7, 12-13, 1334-1335, 1722)

1.11. W toku kontroli szczegółową weryfikacją objęto realizację 8 umów w sprawie udzielania przez Województwo Dolnośląskie dotacji celowych podmiotom zewnętrznym na ochronę materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych (po dwie umowy o największej wartości dofinansowania w latach 2016-2019), tj.:

- w 2016 r.: *Konserwacja i restauracja dekoracji sgraffitowej i malarskiej ścian Hali Spacerowej w Uzdrawisku Szczawno-Jedlina S.A. w Szczawnie-Zdroju (90 000 zł) oraz Remont tarasu wraz z odtworzeniem bariery tarasowej nad wejściem głównym Zakładu Przyrodoleczniczego Wojciech w Uzdrawisku Łądek-Długopole S.A. w Łądku-Zdroju (70 000 zł),*
- w 2017 r.: *Remont pokrycia dachowego na budynku Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy (149 984 zł) oraz Remont dachu Zakładu Przyrodoleczniczego Stary Jerzy w Uzdrawisku Łądek-Długopole S.A. w Łądku-Zdroju (80 000 zł),*
- w 2018 r.: *Remont pokrycia dachowego na budynku Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy (120 000 zł), jak również Remont części elewacji oraz wymiana okien w bębnie kopuły Zakładu Przyrodoleczniczego Wojciech w Uzdrawisku Łądek-Długopole S.A. w Łądku-Zdroju (100 000 zł),*

przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 4500, ze zm.).

²⁶ Liczba udzielonych dotacji: 153, liczba złożonych wniosków: 318.

²⁷ Liczba udzielonych dotacji: 143, liczba złożonych wniosków: 321.

²⁸ Liczba udzielonych dotacji: 151, liczba złożonych wniosków: 299.

²⁹ Plan według stanu na dzień 27 czerwca 2019 r. Liczba udzielonych dotacji: 145, liczba złożonych wniosków: 292.

³⁰ Nabór ZIT WrOF nr RPDS.04.03.02-IZ.00-02-114/16.

³¹ Uchwała nr 3525/V/14 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 marca 2017 r. w sprawie wyboru projektów w trybie konkursowym do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 dla Działania 4.3 Dziedzictwo kulturowe – Podziałanie 4.3.2 Dziedzictwo kulturowe – ZIT WrOF.

- w 2019 r.: *XIX-wieczny obronny kościół Trójcy Św. w Żórawinie, przebudowany w stylu manierystycznym (100 000 zł) oraz Rewitalizacja byłej wieży ciśnień w Górze (100 000 zł).*

Szczegółowa analiza dokumentów wykazała, że:

- kryteria wyboru projektów były zgodne z celami, założeniami i zasadami określonymi w uchwale Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego³²,
- w umowach o przyznanie dotacji zawarto postanowienia wymagane zgodnie z ww. uchwałą,
- weryfikowano rzeczowy zakres zadań przy zatwierdzaniu sprawozdania końcowego z wykonanych prac pod względem merytorycznym i formalnym,
- uprawnienia kontrolne realizowane były poprzez odbiór wykonanych prac przeprowadzony przez pracowników Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu,
- płatności zostały dokonane zgodnie z postanowieniami ww. uchwały oraz zawartych umów,
- nie przeprowadzono analiz, czy uzyskane efekty przyczyniły się do zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.

(akta kontroli str. 7-8, 26-111, 146-160, 374-1277)

1.12. Na podstawie szczegółowego badania dokumentacji związanej z realizacją projektu, o którym mowa w pkt. 1.10. niniejszego wystąpienia pokontrolnego, ustalono, że w okresie objętym kontrolą Samorząd Województwa Dolnośląskiego adekwatnie do potrzeb wydatkował środki europejskie na ochronę dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.

Szczegółowa kontrola wykazała, że:

- projekt wybrano zgodnie z założeniami i celami określonymi dla działania 4.3. oraz zgodnie z kryteriami wyboru projektów obowiązujących w tym naborze,
- w sposób zgodny z założeniami konkursu dokonano wyboru kontrolowanego projektu, tj. zgodnie z regulaminem, wnioskiem o dofinansowanie, przy użyciu listy sprawdzającej (ocena formalna), kart merytorycznych (finansowych i dziedzinowych) oraz karty oceny strategicznej, a także zgodnie ze stosowną uchwałą w sprawie wyboru projektów,
- w umowie³³ zawarte zostały postanowienia wymagane zgodnie z obowiązującym prawem oraz założeniami konkursu,
- przeprowadzono kontrolę na miejscu, która nie wykazała nieprawidłowości, a także przeprowadzono kontrole w zakresie weryfikacji prawidłowości udzielenia zamówień w ramach projektu,
- dofinansowanie było przekazywane na podstawie pozytywnie zweryfikowanych oraz zatwierdzonych przez Instytucję Zarządzającą RPO WD wniosków beneficjenta o płatność³⁴,
- w związku z realizacją projektu zostały zrekonstruowane i udostępnione dla zwiedzających unikatowe na skalę województwa obiekty Synagogi, tj. łaźnia rytualna „Mykwa”, sala modlitewna „Shulu” oraz pomieszczenia piwniczne. Ponadto na bazie zmodernizowanej infrastruktury udostępnione zostały dla

³² Nr XXVIII/788/12. Dalej: „uchwała w sprawie udzielania dotacji”.

³³ O dofinansowanie projektu z dnia 19 stycznia 2018 r., z aneksami.

³⁴ Środki pochodzące z EFRR były przekazywane przez Bank Gospodarstwa Krajowego zgodnie z terminarzem płatności środków europejskich na dany rok kalendarzowy, na podstawie zleceń płatności wystawianych przez Instytucję Zarządzającą oraz na podstawie pisemnej zgody dysponenta części budżetowej (ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego) na dokonanie płatności.

zwiedzających prezentacje multimedialne przybliżające dziedzictwo kultury żydowskiej.

(akta kontroli str. 7-8, 1795-1973)

1.13. W badanym okresie do UMWD nie wpłynęły skargi ani wnioski dotyczące obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych znajdujących się na terenie województwa (w tym ich stanu, sposobu wykorzystania lub udostępniania).

(akta kontroli str. 8, 13, 140)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Województwo Dolnośląskie nie posiadało od dnia 27 października 2010 r. do dnia 27 czerwca 2016 r. (5 lat i 8 miesięcy) wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami, o którym mowa w art. 87 ust. 1 ustawy o *ochronie zabytków*. Zgodnie z przywołanym przepisem zarząd województwa sporządza na okres 4 lat wojewódzki program opieki nad zabytkami. Zatem uchwalenie tego programu jest obligatoryjne³⁵. Oznacza to, że obowiązkiem jednostki samorządu terytorialnego jest sporządzenie i przyjęcie tego aktu zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 87 ww. ustawy. Ustawodawca określając horyzont czasowy tego programu nie pozostawił władzom samorządowym możliwości jego wydłużania. W orzecznictwie³⁶ przyjęto, że cechą tego aktu jest zarówno dezaktualizacja, jak również wymóg odpowiedniej stabilności zawartych w nim treści. Z jednej strony bowiem, po upływie czterech lat województwo ma obowiązek sporządzić i przyjąć kolejny program, z drugiej zaś strony program powinien nadawać się do stosowania przez czas, na który został przyjęty.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, że nie ma dokumentacji pozwalającej stwierdzić, że ówczesny wicemarszałek województwa odpowiedzialny za kulturę zlecił przygotowanie wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w latach 2011-2014. Wskazał, że prace nad tym dokumentem Zarząd Województwa Dolnośląskiego powierzył Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej we Wrocławiu i trwały one od kwietnia 2014 r. do stycznia 2015 r., ale przygotowany projekt programu wymagał gruntownej weryfikacji i korekt merytorycznych. W związku z likwidacją tej jednostki, Zarząd Województwa Dolnośląskiego powierzył w dniu 6 maja 2015 r. dalsze prace związane z opracowaniem tego programu IRT, które zostały zwieńczone jego przyjęciem w czerwcu 2016 r.

NIK wskazuje, że wbrew wymogom art. 87 ust. 1 ustawy o *ochronie zabytków*, nie został przyjęty przez 5 lat i 8 miesięcy kluczowy instrument kształtowania planowej i długookresowej polityki w zakresie opieki nad zabytkami i ochrony zabytków. Realizacja zadań z tego zakresu stanowi element polityki rozwoju województwa.

(akta kontroli str. 1313, 1593-1594)

2. Wbrew wymogom określonym w art. 87 ust. 5 ustawy o *ochronie zabytków*, Zarząd Województwa Dolnośląskiego nie sporządził i nie przedstawił sejmikowi województwa sprawozdania z realizacji PONZ. Zgodnie z tym przepisem z realizacji programów opieki nad zabytkami zarząd województwa sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się sejmikowi województwa. Skoro zatem PONZ został przyjęty w dniu 28 czerwca 2016 r., tj. po dniu 28 czerwca 2018 r. zaistniał

³⁵ M. Cherka (red.), *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Komentarz*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010, s. 304-306.

³⁶ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 15 marca 2018 r. (sygn. akt II SA/Gd 767/17).

ustawowy obowiązek sporządzenia tego sprawozdania, zgodnie z zasadami określonymi w art. 87 ust. 5 i 6 ww. ustawy³⁷.

Marszałek wyjaśnił, że aktualnie trwają prace nad przygotowaniem sprawozdania, które zostanie przedstawione Sejmikowi Województwa Dolnośląskiego jeszcze w tym roku. Z kolei Sekretarz Województwa wyjaśnił m.in., że nie zostały wprowadzone działania polegające na: powołaniu regionalnego oficera ds. dziedzictwa kultury, wyodrębnieniu i wzmocnieniu pionu odpowiedzialnego za ochronę dziedzictwa kulturowego w ramach struktury UMWD oraz opracowaniu i wdrożeniu pierwszego etapu systemu monitorowania procesów ochronny, odnowy i przekształceń obiektów zabytkowych, co miało wpływ na nieopracowanie tego sprawozdania.

NIK wskazuje, że sporządzenie i przedłożenie ww. sprawozdania, z co najmniej rocznym opóźnieniem, znacząco umniejsza jego wartość informacyjną (z uwagi na utratę aktualności) i nie sprzyja podjęciu szybkich działań w przypadku gdyby wystąpiła taka konieczność.

(akta kontroli str. 10, 1313, 1336, 1594)

3. Tabela wdrażania PONZ – „Instytucjonalne ramy wdrażania programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego”, wykorzystywana jako narzędzie do oceny poziomu realizacji wyznaczonych w PONZ działań, została opracowana nierzetelnie. Przedmiotowa tabela zawiera jedynie nazwy wskaźników i nie określa ilościowych wskaźników realizacji działań, w tym ich wartości docelowych, co utrudniło, a wręcz uniemożliwiło ocenę postępów, efektów i skuteczności planowanych przedsięwzięć oraz ocenę ryzyka nieosiągnięcia planowanych działań (przyjętych założeń), zwłaszcza w przypadku działań wieloletnich. Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*³⁸, wydatki publiczne powinny być dokonywane m.in. z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Dlatego brak określenia zakładanych działań poprzez wyznaczenie wartości wskaźników dla poszczególnych działań (efektów), zwłaszcza docelowych, nie odpowiada wymogom przyjętym w sektorze finansów publicznych³⁹ oraz uniemożliwia rzetelne monitorowanie realizacji działań w ramach PONZ, a także podejmowanie decyzji o zmianach (aktualizacji) tego programu. Precyzyjne określenie wskaźników (mierników) pozwoliłoby na skuteczniejsze monitorowanie i rozliczanie działań ujętych w tym programie.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, że określenie docelowych wartości osiągnięcia poszczególnych wskaźników planowano wykonać na etapie opracowania pierwszego sprawozdania z realizacji programu. Wiązało się to z pozyskaniem wiedzy na temat aktualnego stanu zaawansowania działań rozpisanych w poszczególnych priorytetach. W momencie opracowania PONZ, IRT nie posiadał takiej wiedzy i dlatego nie było możliwości określenia docelowych wartości przyjętych wskaźników.

NIK podkreśla, że wskaźniki powinny umożliwiać mierzenie postępów zadania/planu względem określonych celów lub innych wyznaczników. Wybór wskaźników zadania winien być powiązany z typem realizowanego przedsięwzięcia i planowanymi działaniami, gdyż zgodnie z pkt. II. B. 6. załącznika do komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie *standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych*⁴⁰: a) cele i zadania należy określać jasno, b) ich wykonanie należy monitorować za pomocą wyznaczonych mierników,

³⁷ W związku z tym, że sprawozdanie nie zostało sporządzone, nie mogło zostać przekazane do Generalnego Konserwatora Zabytków i DWKZ.

³⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

³⁹ Standard nr 6.

⁴⁰ Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84.

c) w jednostce nadrzędnej lub nadzorującej należy zapewnić odpowiedni system monitorowania realizacji celów i zadań przez jednostki podległe lub nadzorowane,
d) zaleca się przeprowadzanie oceny realizacji celów i zadań uwzględniając kryterium oszczędności, efektywności i skuteczności.

(akta kontroli str. 1313-1314, 1452-1468, 1594-1595)

4. UMWD rozpatrzył pozytywnie wniosek beneficjenta⁴¹, któremu Województwo Dolnośląskie udzieliło dotacji⁴² w wysokości 90 000 zł, pomimo że wpłynął on po terminie wyznaczonym do składania wniosków. Zgodnie bowiem z § 8 ust. 2 uchwały w sprawie udzielania dotacji, wnioski należy składać do dnia 31 stycznia, rozpoczynając od każdego roku kalendarzowego, a o dacie złożenia wniosku decyduje data wpływu do departamentu właściwego do spraw kultury UMWD. Przedmiotowy wniosek dotyczący konserwacji i restauracji dekoracji sgraffitowej i malarskiej ścian Hali Spacerowej w Uzdrowisku Szczawno-Jedlina S.A. w Szczawnie-Zdroju wpłynął do Departamentu Spraw Społecznych UMWD⁴³ w dniu 1 lutego 2016 r., tj. 1 dzień po wskazanym wyżej terminie. W związku z tym wniosek powinien być pozostawiony bez rozpatrzenia, stosownie do § 8 ust. 4 ww. uchwały. Zgodnie ze wskazaną regulacją, wnioski niekompletne lub nieprawidłowo wypełnione albo złożone po terminie, nie będą rozpatrywane.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, że ww. wniosek wpłynął w dniu 1 lutego 2016 r. i był rozpatrywany przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego, ponieważ dzień 31 stycznia 2016 r. przypadał w niedzielę, czyli dzień w którym UMWD nie jest czynny i zastosowane zostały przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

NIK wskazuje, że w ramach dyspozycji art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków, organ stanowiący samorządu województwa określił zasady udzielania dotacji, w tym termin graniczny (dzień 31 stycznia każdego roku kalendarzowego) i miejsce złożenia wniosku (właściwy departament UMWD), inaczej niż określa to art. 57 § 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego*⁴⁴. Nadto w art. 1-2a ww. ustawy enumeratywnie wskazano postępowania i sprawy normowane przez KPA, wśród których nie ma tych związanych z zasadami udzielania dotacji celowych przez organ stanowiący samorządu województwa. W związku z tym nie znajdują w tym przypadku zastosowania przepisy KPA, a Sejmik Województwa Dolnośląskiego w uchwale w sprawie udzielania dotacji nie uregulował kwestii wykonywania czynności przypadającej na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy, ani nie zastosował w tym przypadku odniesienia do przepisów o postępowaniu administracyjnym.

(akta kontroli str. 1793-1794, 1974-1975)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach objętych kontrolą Samorząd Województwa Dolnośląskiego podejmował działania na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego, jednakże bez wyróżniania jako odrębnej kategorii zabytków stanowiących dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych. Dopiero w dniu 28 czerwca 2016 r. Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął wojewódzki program opieki nad zabytkami, pomimo że wcześniejszy program obowiązywał do dnia 26 października 2010 r. Uchwała w sprawie przyjęcia ww. programu weszła w życie z dniem podjęcia. Nie sporządzono sprawozdania z realizacji obowiązującego PONZ, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków. Ponadto wykorzystywane w UMWD narzędzie do oceny poziomu realizacji wyznaczonych

⁴¹ Nr 309/2016.

⁴² Umowa z dnia 28 czerwca 2016 r., nr DS.-K/195/2016 (Z-91/16), zawarta w imieniu Województwa Dolnośląskiego przez Członka Zarządu Województwa Dolnośląskiego i Dyrektora Departamentu Spraw Społecznych.

⁴³ Departament właściwy do spraw kultury w tym okresie.

⁴⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, ze zm. Dalej: „KPA”.

działań w obowiązującym programie opieki nad zabytkami zostało opracowane w sposób nierzetelny. Nie określało ono bowiem ilościowych wskaźników realizacji działań, w tym ich wartości docelowych, co utrudniało, a wręcz uniemożliwiało ocenę postępów, efektów i skuteczności planowanych przedsięwzięć oraz ocenę ryzyka nieosiągnięcia planowanych działań. Działania dotyczące materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych polegały przede wszystkim na dofinansowaniu prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach. W okresie objętym kontrolą Samorząd Województwa Dolnośląskiego dofinansowywał te prace w wysokości 19 557,8 tys. zł. Środki te wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Ujawniona nieprawidłowość dotyczyła uwzględnienia wniosku beneficjenta, który wpłynął po terminie wyznaczonym do jego składania.

OBSZAR

2. Współpraca przy realizacji działań i celów ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych

Opis stanu faktycznego

2.1. Samorząd Województwa Dolnośląskiego w badanym okresie nie współpracował z organizacjami reprezentującymi mniejszości narodowe w celu ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego tych mniejszości, co potwierdził Marszałek i organizacje reprezentujące mniejszości narodowe⁴⁵.

Współpraca z organizacjami reprezentującymi mniejszości narodowe odbywała się co do zasady w związku z udzielaniem dotacji i ogłaszaniem naborów w ramach RPO WD. Organizacje mniejszości narodowych nie zgłaszały potrzeb w zakresie współpracy z Samorządem Wojewódzkim związanej z ochroną dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.

Od dnia 17 maja 2011 r.⁴⁶ do dnia 16 listopada 2018 r.⁴⁷ zadania związane ze współpracą i współdziałaniem z organizacjami i grupami mniejszości narodowych i etnicznych realizował pełnomocnik Marszałka ds. mniejszości narodowych i etnicznych. Wśród zadań tego pełnomocnika nie było tych związanych z ochroną materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych⁴⁸.

Wydział Kultury UMWD współpracował z IRT przy opracowywaniu PONZ.

(akta kontroli str. 8, 13, 112-139, 1301-1309, 1311, 1313, 1340-1341, 1593, 1596-1721)

2.2. Współpraca z właścicielami/posiadaczami zabytków i władzami jednostek samorządu terytorialnego odbywała się co do zasady w związku z udzielaniem dotacji i ogłaszaniem naborów w ramach RPO WD.

Samorząd Województwa Dolnośląskiego prowadził współpracę z DWKZ⁴⁹ oraz oddziałem terenowym Narodowego Instytutu Dziedzictwa we Wrocławiu⁵⁰ w związku z przygotowaniem PONZ i opiniowaniem merytorycznym wniosków o dotacje na

⁴⁵ Potwierdzenie braku współpracy uzyskano w pisemnej informacji od organizacji reprezentujących mniejszości narodowe: białoruską, czeską, litewską, niemiecką, ormiańską, rosyjską, słowacką, ukraińską i żydowską.

⁴⁶ Zarządzenie nr 69/2011 Marszałka z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Marszałka ds. mniejszości narodowych i etnicznych.

⁴⁷ Zarządzenie nr 79 Marszałka z dnia 16 listopada 2018 r. w sprawie uchylecia niektórych zarządzeń związanych z ustanowieniem Pełnomocników Marszałka.

⁴⁸ Do jego zadań należało m.in.: współdziałanie i pomoc w uzyskiwaniu środków przeznaczonych dla organizacji pozarządowych zajmujących się mniejszościami narodowymi i etnicznymi, w projektach krajowych i międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów kultury i edukacji, a także współdziałanie z mniejszościami narodowymi i etnicznymi w zakresie zagadnień będących w kompetencjach UMWD.

⁴⁹ Polegała ona na weryfikacji zasobów dziedzictwa kulturowego pod względem ilościowym oraz stanu zachowania zabytków wpisanych do rejestru zabytków i znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

⁵⁰ Współpraca polegała na udostępnieniu przez zbiorów danych przestrzennych i wektorowych w zakresie: światowe dziedzictwo UNESCO, pomniki historii, rejestr zabytków nieruchomych, rejestr zabytków archeologicznych.

prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego. Dla przykładu, DWKZ oraz przedstawiciel oddziału terenowego Narodowego Instytutu Dziedzictwa we Wrocławiu byli w 2016 r. w składzie Komisji Oceniającej wnioski o udzielenie dotacji z budżetu Województwa Dolnośląskiego.

Sekretarz Województwa podał, że nie była wymagana współpraca ze społecznymi opiekunami zabytków działającymi na terenie województwa dolnośląskiego, gdyż współdziałają oni z DWKZ i powoływani są przez starostów, a zadania związane z udzielaniem dotacji na prace przy zabytkach nie wymagały konsultacji z nimi.

(akta kontroli str. 9, 13-14, 1312, 1333, 1337-1339, 1469-1588, 1593)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Województwo Dolnośląskie współpracowało z DWKZ i oddziałem terenowym Narodowego Instytutu Dziedzictwa we Wrocławiu. Współpracowano również z organizacjami reprezentującymi mniejszości narodowe, właścicielami i posiadaczami zabytków oraz władzami jednostek samorządu terytorialnego, co do zasady w związku z udzielaniem dotacji na prace przy zabytkach i ogłaszaniem naborów w ramach projektów realizowanych z RPO WD.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie ciągłości obowiązywania wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami, w ramach realizacji obowiązku określonego w art. 87 ust. 1 ustawy o *ochronie zabytków*.
2. Sporządzanie sprawozdań z realizacji PONZ, zgodnie z zasadami określonymi w art. 87 ust. 5 i 6 ustawy o *ochronie zabytków*.
3. Określenie w „*Tabeli wdrażania PONZ*”, wskaźników ilościowych i wartości docelowych dla poszczególnych działań, w celu umożliwienia oceny postępów, efektów i skuteczności tego programu.
4. Rozpatrywanie wniosków beneficjentów, zgodnie z zasadami określonymi w *uchwale w sprawie udzielania dotacji*, w zakresie terminu na ich złożenie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 31 lipca 2019 r.

Kontroler:
Marcin Kaliński
Doradca ekonomiczny

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor

/-/

Radosław Kujawiński

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
Radosław Kujawiński

.....
podpis